

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ผลกระทบด้านสุขภาพของประชาชนจากการประกอบกิจการ
โรงโม่หินในตำบลแม่ลาน้อย อำเภอแม่ลาน้อย
จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผู้เขียน นางสาววารภรณ์ สุภาอินทร์

ปริญญา สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พงศ์เทพ วิวรรณะเดช ประธานกรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมศรี ปัทมพันธ์ กรรมการ

ดร. ทิพวรรณ ประภามณฑล กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลกระทบด้านสุขภาพทั้ง 4 มิติ คือ กาย จิต สังคม และจิตวิญญาณของประชาชน จากการประกอบกิจการโรงโม่หินในตำบลแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน กิจกรรมประกอบด้วยการจัดเวที 3 ครั้ง ได้แก่ เวทีภาคประชาชน และเวทีข้าราชการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งหมดจำนวน 194 คน เพื่อร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะตัวชี้วัดในการประเมินผลกระทบ จากนั้นนำ ข้อมูลที่ได้จากเวทีแสดงความคิดเห็นมา สร้างแบบสัมภาษณ์และสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 285 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และทดสอบความแตกต่างด้วยสถิติ chi-square และ Fisher's exact test

ผลการจัดเวทีแสดงความคิดเห็นทั้ง 3 ครั้ง พบว่า ผลกระทบทางสุขภาพในด้านบวกจากการทำโรงโม่หิน ได้แก่ จังหวัดแม่ฮ่องสอนสามารถซื้อหินได้ในราคาถูก ชาวบ้านบางกลุ่มมีรายได้จากการทำงานในโรงโม่หิน ส่วนผลกระทบในด้านลบ ได้แก่ ปัญหาโรคระบบทางเดินหายใจ การเกิดเสียงดัง

แรงสั่นสะเทือน ผุ่นละออง หินปลิว แหล่งน้ำตื้นเขิน ถนนชำรุด และความกังวลว่าทรัพยากรธรรมชาติ (ถ้ำแก้ว) จะได้รับความเสียหาย

ผลการสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการเกิดปัญหาโรกระบบทางเดินหายใจ การเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ(เนื่องจากถนนชำรุด) ผลผลิตทางการเกษตรลดลงและราคาคงต่ำ เนื่องจากมีผุ่นปกคลุมจำนวนมาก และแหล่งน้ำตื้นเขิน (ร้อยละ 70.9, 73.7, 75.1 และ 75.8 ตามลำดับ) การมีเศษหินกระเด็นลงมาบริเวณไร่นา และกังวลใจว่าแรงสั่นสะเทือนจะทำให้ถ้ำแก้วเสียหาย (ร้อยละ 77.9 และ 92.3 ตามลำดับ) เมื่อแยกวิเคราะห์ตามกลุ่มที่ได้รับผลกระทบและไม่ได้รับผลกระทบ พบว่า ทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นไม่แตกต่างกันเกี่ยวกับการที่ผู้ประกอบการ โรงโม่หินควรจัดทำโครงการตรวจสอบสภาพให้กับชาวบ้าน เมื่อแยกวิเคราะห์ตามกลุ่มอายุ พบว่า ประเด็นที่มีความเห็นต่างกันคือ ความรู้สึกสูญเสียถ้าหากถ้ำแก้วแห่งใหม่จะถูกทำลายลงไป โดยกลุ่มผู้ใหญ่ตอนปลาย (อายุมากกว่า 54 ปี) มีสัดส่วนเห็นด้วยมากที่สุด (ร้อยละ 93.8) แต่เมื่อแยกวิเคราะห์ตามเพศไม่พบความแตกต่างในทุกประเด็น

การศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า ชาวบ้านในหมู่บ้านใกล้เคียงกับโรงโม่หินได้รับผลกระทบด้านสุขภาพจริง การจัดเวทีแสดงความคิดเห็นครั้งนี้ทำให้ชาวบ้านเกิดความตื่นตัวที่จะปกป้องสิทธิด้านสุขภาพของตน ดังนั้นในการทำโครงการในท้องถิ่นควรให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน อีกทั้งผู้ประกอบการโรงโม่หินและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการตรวจสอบและเฝ้าระวังด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ เพื่อลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นและประชาชนจะได้มีสุขภาพที่ดีในอนาคต

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

Independent Study Title Health Impact of People from a Quarry in Mae La Noi Subdistrict
Mae La Noi District Mae Hong Son Province

Author Miss Waraporn Supain

Degree Master of Public Health

Independent Study Advisory Committee

Asst. Prof.Dr. Phongtape Wiwatanadate	Chairperson
Asst. Prof. Somsri Pattamapun	Member
Dr. Tippawan Prapamontol	Member

ABSTRACT

The objective of this qualitative and quantitative study was to assess the health impact of the quarry on 4 dimensions: physical, mental, social, and spiritual on people in Mae La Noi subdistrict Mae Hong Son province. Three separate workshops were conducted for the people, governmental officers, and stakeholders totally 194 persons to discuss and advise the indicators to be used in the impact assessment. After a questionnaire was designed from (key)data of the workshops. An interview was carried out in the 285 subjects. Data were analyzed using descriptive statistics, chi-square and Fisher's exact tests.

The results of three workshops revealed that the positive impacts of the quarry were that the residents in Mae Hong Son province could be able to buy stone in low price and some people earned their incomes from working in the quarry. The negative impacts were respiratory problems, noise,

vibration, dust, straying rocks, shallowness of water sources, road damages, and concern on the potential damages of natural resources (the Khaew cave).

The survey showed that most respondents agreed with respiratory problem, risk to accident from damaged roads, declination of agricultural products and low prices due to dust and shallowness of water sources (70.5%, 73.7%, 75.1, and 75.8, respectively). Most of them were concerned that the stray rocks would fall into the rice fields and vibration would break down the Khaew cave (77.9% and 92.3%, respectively). The data analysis categorized by exposed and non-exposed groups showed that there was no statistical difference on the agreement that the quarry owner should provide health examination project to the people residing around the quarry. The analysis categorized by age-groups revealed that the statistically disagreed issue was the concerns on the potential damages to the Khaew cave, where the post-adult group (age > 54 years.) had agreed most (93.8%). However, the analysis according to gender showed no statistical differences in all indicators.

This study indicated that the quarry has caused the negative health impacts to the surrounding people and the workshops had encouraged them to protect their health rights. It is suggested that people participation in all process be considered in every project introduced into the community. The owner of quarry and concerned governmental agencies should have environment and health surveillance system in order to mitigate the health impacts that will make the people healthier in the future.